

AYBÜ FBE ENERJİ SİSTEMLERİ MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI DOKTORA YETERLİLİK SINAVI ESASLARI

I. TEMEL ESASLAR¹

- (1) Yeterlik sınavı, derslerini, diğer öğrenim etkinliklerini ve seminerini tamamlayan öğrencinin alanındaki temel konular ve kavramlar ile doktora çalışmasıyla ilgili bilimsel araştırma derinliğine sahip olup olmadığının ölçülmesidir.
- (2) Bir öğrenci bir yılda en fazla iki kez yeterlik sınavına girer.
- (3) Doktora programında kayıtlı bir öğrencinin Yeterlik aşamasına geçebilmesi için en az iki yarıyıl ders alması gerekir. Ancak öğrencilerin yatay geçiş, özel öğrencilik ve doktora programında aldıkları derslerini saydırmaları durumunda en az iki yarıyıl ders alma şartı aranmaz.
- (4) Yüksek lisans derecesi ile doktora programına kabul edilen her öğrenci en geç beşinci yarıyılın sonuna kadar, dört yıllık lisans derecesi ile doktora programına kabul edilen her öğrenci en geç yedinci yarıyılın sonuna kadar yeterlik sınavına girmek zorundadır.
- (5) Doktora Yeterlik sınavları her yarıyıl bir kez olmak üzere akademik takvimde belirtilen süreler içinde yapılır. Yeterlik aşamasına gelmiş ve Yeterlik sınavına girecek olan öğrencinin, sınava gireceği dönemde ders kayıt sisteminden Yeterlik aşamasını seçmesi gerekir. Yeterlik sınavında başarılı olamayan öğrenci bir sonraki dönemde tekrar sınava girer.
- (6) Yeterlik sınavları, enstitü anabilim/anasanat dalı başkanlığı tarafından önerilen ve enstitü yönetim kurulu tarafından onaylanan beş kişilik doktora yeterlik komitesi tarafından düzenlenir ve yürütülür. Komitenin görev süresi üç yıldır. Komite, farklı alanlardaki sınavları hazırlamak, uygulamak ve değerlendirmek amacıyla sınav jürileri kurar. Sınav jürisi, biri danışman ve en az ikisi kurum dışından olmak üzere beş asil öğretim üyesi ile biri aynı anabilim/bilim dalından diğeri kurum dışından seçilen iki yedek öğretim üyesinden oluşur.
- (7) Doktora yeterlik sınavı, yazılı ve sözlü olarak iki bölüm hâlinde yapılır. Yazılı ve sözlü sınavlar 100 puan üzerinden değerlendirilir. Yazılı sınavda en az 70 puan alan öğrenci sözlü sınava alınır.
- (8) Sınav jürileri öğrencinin yazılı ve sözlü sınavlardaki başarı durumunu değerlendirerek öğrencinin başarılı veya başarısız olduğuna salt çoğunlukla karar verir. Bu karar, enstitü anabilim/anasanat dalı başkanlığınca yeterlik sınavını izleyen üç gün içinde enstitüye tutanakla bildirilir.
- (9) Yeterlik sınavında başarısız olan öğrenci başarısız olduğu bölüm/bölmelerden bir sonraki yarıyılta tekrar sınava alınır. Bu sınavda da başarısız olan öğrencinin doktora programı ile ilişkisi kesilir.
- (10) Doktora yeterlik sınavının herhangi bir aşamasında koşullarını yerine getirdiği halde yeterlik sınavına girmeyen öğrenciler bu haklarını kullanmış ve o aşamada başarısız olmuş sayılırlar.
- (11) Yeterlik sınavı jürisi, yeterlik sınavını başaran bir öğrencinin, ders yükünü tamamlamış olsa bile toplam kredi miktarının üçte birini geçmemek şartıyla fazladan ders/dersler almasını isteyebilir. Öğrenci, ilgili enstitü kararıyla belirlenecek dersleri başarmak zorundadır. Bu dersler başarılı/başarısız olarak değerlendirilir ve genel not ortalamasına katılmaz.
- (12) Lisans derecesi ile doktora programına kabul edilmiş ve en az yedi dersini başarı ile tamamlamış bir öğrenci yatay geçiş ile öğrenci kabulü şartlarına göre yüksek lisans programına geçebilir.

¹ Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, Doktora yeterlik sınavı, MADDE 29)

II. BAŞVURU ve SINAV UYGULAMA SÜREÇLERİ

1. Doktora Yeterlik aşamasındaki öğrencilerin sadece uzmanlık alan dersini (Special Studies) ve doktora yeterlik çalışması dersini (Study for Qualifying Exam) alması gerekmektedir.
2. Doktora Yeterlik sınavı başvuruları Güz ve Bahar Dönemleri için Enstitü tarafından ilan edilen tarih aralıklarında öğrenci tarafından yapılacaktır.
3. Doktora Yeterlik sınavları Güz ve Bahar Dönemleri için Enstitü tarafından ilan edilen tarih aralıklarında anabilim dalı başkanlığı koordinasyonunda yapılacaktır.
4. Öğrenci “Doktora Yeterlik Başvuru Formunu” danışmanı ile doldurarak istenen diğer evraklarla beraber (Yabancı Dil Belgesi ve Transkript) Enstitüye teslim etmekle yükümlüdür.
5. Öğrenci ilgili tarihlerde Enstitüye başvurusunu yaptıktan sonra, bu başvuru Enstitü tarafından Doktora Yeterlik Jürisi atanmak üzere ilgili Anabilim Dalı Başkanlığına gönderilmektedir.
6. Doktora Yeterlik sınavı, yazılı ve sözlü olarak iki bölüm hâlinde yapılmaktadır. Yazılı ve sözlü sınavlar 100 puan üzerinden değerlendirilmektedir. Yazılı sınavda en az 70 puan alan öğrenci sözlü sınava alınmaktadır.
7. Doktora Yeterlik Sınav Jürisi, öğrencinin yazılı ve sözlü sınavlardaki başarı durumunu değerlendirerek öğrencinin başarılı veya başarısız olduğuna salt çoğunlukla karar vermektedir. Bu karar, Anabilim Dalı Başkanlığınca yeterlik sınavını izleyen üç (3) gün içinde ilgili Enstitüye tutanakla bildirilmektedir.
8. Yeterlik sınavında başarısız olan öğrenci başarısız olduğu bölüm/bölmülerden bir sonraki yarıyılta tekrar sınava alınmaktadır. Bu sınavda da başarısız olan öğrencinin doktora programı ile ilişkisi kesilmektedir.
9. Doktora yeterlik sınavının herhangi bir aşamasında koşullarını yerine getirdiği halde yeterlik sınavına girmeyen öğrenciler bu haklarını kullanmış ve o aşamada başarısız olmuş sayılmaktadır.
10. Bir öğrencinin Doktora yeterlik sınavına en fazla 2 (iki) defa girme hakkı vardır.

III. YAZILI SINAV UYGULAMA ESASLARI

Yazılı sınav soruları; aşağıda listelenen konulardan, öğrenci danışmanı ve sınav jürisi tarafından seçilecek beş (5) farklı konu dikkate alınarak oluşturulur. Her konudan en az bir soru olacak şekilde, yazılı sınavda en fazla 10 adet soru bulunur.

Seçmeli Konular:

1. Engineering Mathematics (ENGR 201 and ENGR 202)
2. Thermodynamics (ESE 203, ESE 204 veya ESE 555))
3. Heat Transfer (ESE 305 veya ESE 557)
4. Fluid Mechanics (ESE 301)
5. Solar Energy Systems and Design (ESE 310)
6. Energy Storage Systems (ESE 320)
7. Power Systems/Electronics (ESE 423 veya ESE 519)
8. General Topics on Energy Systems Engineering
9. General Topics on Renewable Energy Systems
10. General Topics on Energy Efficient Systems

Sınav süresi 120 dakikadan az olmamak üzere, en fazla 240 dakikadır. Yazılı sınavda ders notlarının kullanımına izin verilmez. Sınav tarihi, “Anabilim dalı Doktora Yeterlik Komitesi” tarafından belirlenir ve Enstitü web sayfasından ilan edilir.

IV. SÖZLÜ SINAV UYGULAMA ESASLARI

1. Sözlü sınav, yazılı sınavdan başarılı olan öğrenciler için, Enstitü web sayfasından ilan edilen tarih ve saatte yapılır.
2. Sözlü sınav, öğrencinin ilgili anabilim dalındaki bilgi birikimini, yeteneğini ve araştırmaya olan eğilimini belirlemek üzere, detayları aşağıdaki maddelerde tanımlanan ‘Araştırma Ödevi’ baz alınarak yapılır.
3. Araştırma ödevi anabilim dalı ile ilgili nitelikli dergilerde yayımlanmış (etki katsayısı >4) uluslararası bir makalenin bilimsel çerçevede irdelenmesi esasına dayanır.
4. Araştırma ödevine konu makale (sayfa sayısı; çift sütun ise 8 ila 10, tek sütun ise 16 ila 20 arasında olacak şekilde) öğrenci danışmanı ve sınav jürisi tarafından mutabakat ile belirlenir.
5. Araştırma ödevine konu makale (ya da makaleye erişim bilgileri) öğrenciye sözlü sınav tarihinden en az on beş (15) gün önce öğrenci danışmanı tarafından bildirilir.
6. Öğrenci, sözlü sınavda aşağıdaki maddelerde tanımlanan çerçevede bir sözlü sunum hazırlamak ve hazırladığı sunum dosyasını (ppt ya da pdf dosyası olarak) sözlü sınavdan bir gün önce danışmanına iletmekle yükümlüdür.
- 7.1. Öğrenci sözlü sunumunu 45 (kırk beş) dakikayı aşmayacak şekilde gerçekleştirmekle yükümlüdür.
- 7.2. Sunumun birinci bölümünde makalenin mevcut çerçevesi (amacı, literatürdeki yeri ve varsa farklılığı, kullanılan materyal-yöntem, elde edilen sonuçlar, bulgu ve sonuçlar) öğrencinin kendi özetleme yeteneği doğrultusunda 20 (yirmi) dakikayı aşmayacak şekilde anlatılacaktır.
- 7.3. Sunumun ikinci bölümünde makalenin öğrenci tarafından detaylı bir biçimde irdelenmesi, eleştirisi ve tartışmasına yönelik hususlar anlatılacaktır. Bu kapsamda;
 - a) Makalenin amacına/hedefine yönelik olumlu ya da olumsuz eleştiriler yapılacaktır.
 - b) İlgili alana ve/veya teknolojiye katkıları hakkında, öğrenci kendi fikirlerini açıklayacaktır.
 - c) Makalenin kullanmış olduğu materyal ve yöntem üzerine olumlu ya da olumsuz eleştiri yapılacaktır.
 - d) Makalede elde edilmiş sonuçların uygunluğuna yönelik geniş eleştiri yapılacaktır.
 - e) Öğrenci, makalede kullanılan referansları dikkatle irdelleyerek, bu referanslara atıfta bulunulmasının gerekliliği ya da uygunluğu çerçevesinde, eleştiri ve değerlendirmelerde bulunacaktır.
 - f) Öğrenci incelediği makalenin niteliğinin nasıl artırılabilir ya da eksik gördüğü hususlar için ileriye yönelik hangi araştırmaların planlanması gerektiği hususlarında değerlendirmelerde bulunacaktır.

V. SINAV SONUCU VE İLANINA YÖNELİK ESASLAR

Sınav jürileri öğrencinin yazılı ve sözlü sınavlardaki başarı durumunu değerlendirerek öğrencinin başarılı veya başarısız olduğuna salt çoğunlukla karar verir. Öğrencinin başarısız sayılması yönünde oy kullanan jüri üyeleri, olumsuz görüşlerini, tutanak ekine eklerler. Tutanak ve ekleri, doktora Yeterlik sınavının yapıldığı günü takip eden günden itibaren en geç üç (3) gün içerisinde enstitüye teslim edilir. Sınav sonuçları enstitü tarafından ilan edilir.

VI. DİĞER ESASLAR/HÜKÜMLER

Burada belirtilmeyen ya da açık olmayan hususlarda “Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği” hükümleri geçerlidir.